**Рівненський державний гуманітарний університет**

**Інститут психології і педагогіки**

**Психолого-природничий факультет**

**Кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії**

# СИЛАБУС

| | |
|---|---|
| **Назва дисципліни / освітнього компонента** | Вікова фізіологія та валеологія |
| **Освітня програма** | «Біологія» |
| **Компонент освітньої програми** | Вибірковий |
| **Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни** | 3 кредити / 90 годин |
| **Вид підсумкового контролю** | залік |
| **Мова викладання** | українська |
| **Викладач** | Толочик Інна Леонідівна; кандидат біологічних наук, доцент, доцент |
| **CV викладача на сайті кафедри** | https://www. kbmf-rshu.org.ua |
| **E-mail викладача** | inna.tolochyk@rshu.edu.ua |
| **Консультації** | *Очні консультації*: кожної середи о $15^{00}$, ауд. 13<br>*Он лайн-консультації:* згідно розкладу на сайті кафедри kbmf-rshu.org.ua |

**Мета та завдання навчальної дисципліни**

Основною **метою** навчальної дисципліни є розкрити зміст і предмет вікової фізіології та валеології, поняття про ріст і розвиток; охарактеризувати вікові періоди онтогенезу та вікові особливості розвитку систем організму дітей і підлітків. Знання даних понять дадуть змогу майбутньому фахівцю виховувати бережливе ставлення до свого здоров'я.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Вікова фізіологія та валеологія» є: сформувати у студентів знання про вікову фізіологію та валеологію; розглянути поняття ріст та розвиток; розкрити суть вікових періодів онтогенезу; навчити студентів комплексно підходити до вивчення особливостей розвитку систем організму.

**Очікувані результати навчання**

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

*Знати:*

- гігієнічні та санітарні вимоги до створення безпечного освітнього середовища;
- особливості будови, життєві функції ростучого організму та умови необхідні для нормального розвитку дитини;
- анатомо-фізіологічні та вікові особливості дітей шкільного віку;
- базові уявлення про планування освітньо-виховної роботи з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей дошкільного, шкільного віку, обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими потребами;
- сучасні технології валеологічної освіти;
- проблеми здоров'язбереження щодо забезпечення знань про здоровий спосіб життя.

*Вміти:*

- систематизувати, закріпити й упорядкувати отримані знання щодо анатомо-фізіологічних особливостей дітей шкільного віку;
- використовувати вміння і навички для збереження і зміцнення психофізичного й соціального здоров'я дітей та створення безпечного середовища в закладі освіти;
- володіти технологіями валеологічної освіти;
- запобігати різним патологічним станам у дітей та підлітків;
- науково обґрунтовано впливати на збереження та зміцнення здоров'я дітей і підлітків поступально на кожному етапі їх розвитку через дотримання основних валеологічних засад;
- формувати валеологічну свідомість у підростаючого покоління.

## Зміст навчальної дисципліни

### *Змістовий модуль №1*

**Тема 1.** Вступ. Значення вікової фізіології для педагогіки та психології. Закономірності росту та розвитку організму дитини.

**Тема 2**. Гігієнічні та санітарні вимоги до створення безпечного освітнього середовища.

### *Змістовий модуль №2*

**Тема 3.** Вікові особливості функціонування опорно-рухового апарату. Профілактика захворювань і травм опорно-рухового апарату дітей.

**Тема 4**. Вікові особливості серцево – судинної система. Профілактика та перша допомога при серцево – судинних захворюваннях і кровотечах.

**Тема 5**. Вікові особливості системи дихання. Хвороби дихальної системи та заходи їх запобігання.

**Тема 6**. Вікові особливості системи травлення. Інфекційні захворювання органів травлення, їх профілактика.

**Тема 7**. Загальна характеристика та фізіологія органів виділення. Профілактика захворювань органів сечовиділення.

**Тема 8**. Біологічне значення, загальний план будови і властивості нервової системи.

**Тема 9**. Вікові особливості функціонування аналізаторів. Профілактика порушень зору і слуху.

## Рекомендована література та інформаційні ресурси

*Основна*

1. Бойко Ю. С., Танасійчук Ю. М. Вікова фізіологія: навч. посіб. МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад.Умань: Візаві, 2021. 245 с.

2. Корінчак Л. Вікова фізіологія та шкільна гігієна: навч.-метод. посіб. Умань: ВПЦ «Візаві», 2018. 320с.

3. Коц. С. М., Коц В. П. Вікова фізіологія та вища нервова діяльність: навч. посіб. Харків: ХНПУ, 2020. 288 с.

4. Плахтій П. Д., Рубановька Н. В., Плахтій Д. П., Колодій В. А. Вікова фізіологія: підручник. Львів: Видавництво «Новий Світ-2000», 2020. 340 с.

5. Полушкін П. М. Посібник до вивчення курсу «Вікова фізіологія та валеологія людини» Д.: ДНУ, 2015. 138 с.

6. Толочик І. Л. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Вікова фізіологія і валеологія» для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта, 014 Середня освіта, 091 Біологія, 227 Фізична терапія, ерготерапія. Рівне: РДГУ, 2023. 27 с.

7. Толочик І. Л., Кучерук Є. Ф. Вікова фізіологія і валеологія: навч. посіб. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 140 с.

8. Філіпцова К. А., Топчій М. С. Вікова фізіологія та шкільна гігієна: навч. посіб. 2-е вид., перероб. і доп. Одеса: Університет Ушинського, 2023. 312 с.

*Допоміжна*

9. Антонік В. І., Антонік І. П., Андріанова В. Є. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури. Київ: Центр учбової літератури. 2016. 336 с.

10. Маруненко І. М., Неведомська Є. О., Волковська Г. І. Анатомія, фізіологія, еволюція нервової системи: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2022. 184 с.

11. Мотузюк О. П., Хмелькова А. І., Міщенко І. В. Практикум з фізіології людини: навч. посіб. Київ: ВСВ «Медицина», 2017. 2-ге вид., випр. 160 с. + 8 с. кольор. вкл.

12. Неведомська Є. О., Маруненко І. М. Вікова фізіологія, валеологія і шкільна гігієна: навчально-методичний посібник з питань проведення практичних і самостійних робіт [для студ. небіол. спец. вищ. навч. закл.]. 8-ме вид., перероб. і доп. Київ: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. 46с.

13. Страшко С. В., Плахтій Д. П., Соколенко Л. С. Вікова фізіологія і шкільна гігієна. Лабораторний практикум: навч.-метод. посіб. Кам'янець - Подільський: ПП «Медобори-2006», 2017. 144 с.

14. Топчій М. С., Босенко А. І., Долинський Б. Т. Практикум з вікової фізіології та валеології: навч. посіб. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. 216 с.

15. Філімонов В. І. Фізіологія людини: підручник. Вид. 4-те, переробл. і допов. Київ: ВСВ «Медицина», 2021. 488 с.

16. Філіпцова К. А., Топчій М. С. Практикум з вікової фізіології та шкільної гігієни: навч. посіб. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. 218 с.

**Інформаційні (інтернет) ресурси**

1. https://anatom.ua/
2. https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/378/fiziologiya
3. http://surl.li/whzbdd
4. http://surl.li/brxvil
5. http://surl.li/lzvoyp
6. http://surl.li/fkwjop

**Система оцінювання**

Рівень знань здобувачів вищої освіти оцінюється відповідно до Положення про оцінювання знань та умінь здобувачів вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету.

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних досліджень; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за

курсову роботу; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій; оцінка (бали) за залік.

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни**

| №з/п | Вид навчальної діяльності | Оціночні бали | Кількість балів |
|---|---|---|---|
| **Обовя'зкові** | | | |
| Т1 | МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7 | 5 | 5 |
| Т2 | МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7 | 5 | 5 |
| Модульний контроль (контрольна робота/тестування) | | 5 | 5 |
| Т3 | МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7 | 5 | 5 |
| Т4 | МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7 | 5 | 5 |
| Т5 | МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7 | 5 | 5 |
| Т6 | МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7 | | |
| Т7 | МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7 | | |
| Т8 | МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7 | 5 | 5 |
| Т9 | МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7 | 5 | 5 |
| Модульний контроль (контрольна робота/тестування) | | 5 | 5 |
| ІНДЗ | | 5 | 5 |
| Підсумковий тест / Залік | | 50 | 50 |
| Разом | | 100 | |

**Політика оцінювання**

**Політика щодо дедлайнів та перескладання.** Завдання здобувачі вищої освіти мають виконувати і здавати відповідно до графіку освітнього процесу. Перескладання модулів, заліків, екзаменів відбувається у терміни ліквідацій академічних заборгованостей, визначених кафедрами та деканатами.

**Політика щодо академічної доброчесності.** Здобувач вищої освіти під час виконання самостійної або індивідуальної роботи повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Силабус розроблено на основі робочої програми навчальної дисципліни «Вікова фізіологія і валеологія» (протокол №8 від 26 серпня 2024 р.)